

Esiopetuksen opetussuunnitelmaan perustuva lukuvuosisuunnitelma

Leinolan koulun esiopetus

Vuodet: 2026 - 2027

Sisällysluettelo

3. Kiusaamisen ehkäiseminen

3.1. Suunnitelma ryhmäyttämisestä

3.2. Toimenpiteet kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäisemiseksi ja niihin puuttumiseksi

4. Pedagogiset painopisteet

4.1. Painopiste 1: Lukutaitotyön ja monilukutaidon vahvistaminen

4.2. Painopiste 2: Liikunnallisen elämäntavan vahvistaminen

4.3. Painopiste 3: Luontosuhteen vahvistaminen

3. Kiusaamisen ehkäiseminen

Kiusaamisen ehkäiseminen ja myönteisen vuorovaikutuksen vahvistaminen ovat läpileikkaava osa esiopetuksen toimintakulttuuria. Turvallista ja yhteisöllistä esiopetusta rakennetaan ennakoivasti:

- ryhmäyttämällä
- vahvistamalla tunne- ja vuorovaikutustaitoja
- aikuisten sensitiivisen läsnäololla
- yhteisillä toimintatavoilla

Miten minulla menee -kyselyn tekevät työntekijät haastatellen kaikkia esioppilaita esiopetuksessa (liite 4). Miten minulla menee -kyselyn vastaukset toimivat keskustelun herättäjänä sekä yhteisöllisessä opiskeluhuollossa että huoltajien kanssa, mutta myös tausta-aineistona koulun kanssa työstettävään suunnitelmaan kiusaamisen ehkäisystä.

Miten minulla menee -kyselyn koonti (yksi per yksikkö) palautetaan 16.10.2026 mennessä tämän linkin kautta [Esiopetuksen kiusaamiseen liittyvä yksikkökohtainen koonti – Täytä lomake](#)

3.1. Suunnitelma ryhmäyttämisestä

- *Miten ryhmäytätte lapset?*
- *Miten varmistamme, että lapsi saa kokemuksen osallisuudesta?*

-Sensitiivisen ja hyväksyvän ilmapiirin luominen

Tullaan tutuksi:

-Alkuun erilaisia tutustumisleikkejä yhdessä esim. aamukokoontumisessa (noppaleikki).

-Toisten nimien opettelu, nimileikit

-Mahtava minä- tehtävä: Lapset saavat vuorollaan kertoa omista mielipuuhistaan ym. Kotoa tuotu pieni tärkeä tavara, lelu sekä tehty haastattelu kotona lempiasioista, jotka jokainen saanut esitellä toisille.

-"Kaveriarpajaiset", leikkiparien/ ryhmien arvonta. jotta saadaan yhteen eri lapset

Aikuisen merkitys:

-lasten havainnointi ja aikuisen vastuu auttaa

-tutustuttaa lapset toisiinsa esim. leikkien avulla, olemalla mukana leikin aloituksessa

Ryhmäytyminen:

Me ollaan me -henki

Kokemus osallisuudesta:

- ryhmän säännöt tehdään yhdessä

- annetaan aikaa ja mahdollisuuksia osallistua omalla tavallaan

-huomioidaan jokainen lapsi, lapsi saa olla mukana "omalla tavallaan"

- äänestykset

3.2. Toimenpiteet kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäisemiseksi ja niihin puuttumiseksi

Kuvatkaa

- miten yksikössänne käsitellään tunteita sekä toimet kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäisemiseksi ja niihin puuttumiseksi.
- miten lapsia kannustetaan tunnistamaan omat ja toisten vahvuudet.

Hyödyntäkää koulun kanssa yhdessä tehtävää suunnitelmaa oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä 2026-2027 (löytyy Power Apps:sta) ja Tampereen kaupungin opiskeluhoitosuunnitelmaa 2026-2028, joka sisältää esi- ja perusopetuksen yhteisen osion.

[Kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäiseminen | Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

[Kohti turvallista koulua -materiaaleja \(päivittyvät lukuvuoden aikana\)](#)

Tunnekasvatusmenetelmä tai -suunnitelma	Toimet kiusaamisen jne. ehkäisemiseksi ja puuttumiseksi	Miten lapsia kannustetaan tunnistamaan omat ja toisten vahvuudet?	Koulun kanssa yhdessä sovittua, esim. toimintamalli
Tunnekasvatus esiopetusmateriaalin mukaan	Pisarapuuttuminen, arjen tilanteet draamaesitykset	Positiivinen pedagogiikka: Huomataan hyvä, kiittäminen ja kannustaminen	KKK (koko koulu kasvattaa)
Muu tunnemateriaali Fun and friends -materiaali/Vahvuusvaris/ Stop,slow,go digimateriaali, Älyä tunteet-kannustavat ajatukset		"piilokehu", kehutuoli	Huomioidaan perusopetuksen suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä 2026-2027

4. Pedagogiset painopisteet

Lukuvuoden aikana esiopetuksessa painotetaan lapsen monilukutaidon, liikunnallisen elämäntavan ja luontosuhteen vahvistamista. Painopisteet kytkeytyvät esiopetuksen laaja-alaisen osaamisen tavoitteisiin ja toteutuvat kaikessa arjen toiminnassa lasten osallisuutta ja vahvuuksia huomioiden.

Kirjatkaa tämän lukuvuoden konkreettisia toimia kolmessa painopisteessä.

Oppimisympäristöä kehitetään yhdessä lasten kanssa. Henkilöstö ymmärtää oppimisympäristön laajasti sisältäen fyysisen, psyykkisen, sosiaalisen ulottuvuuden sekä digitaaliset ja ulkopedagogiset oppimisympäristöt.

Esiopetusryhmien välinen yhteistyö ja yhteisopettajuus on keskeisiä toimintamalleja esiopetuksessa. Hyödyntäkää liitteistä löytyviä [Painopisteiden tukimateriaaleja](#) (LIITE 1), [Leikin havainnoinnin materiaaleja ja suunnitelmapohjaa](#) (LIITE 9), [Lukeva Tampere -ohjelman toimenpiteitä lukutaitotyössä](#) (LIITE 2) sekä [Yhteisöllisen opiskeluhuollon materiaaleja](#) (LIITE 8) mm. tunnetyöskentelyssä.

4.1. Painopiste 1: Lukutaitotyön ja monilukutaidon vahvistaminen

Yhdenvertaisuuden vuoksi on tarpeen määritellä lukutaitotyöhön toimenpiteet, jotka minimissään toteutetaan kaikissa kaupungin esiopetuksen lapsiryhmissä.

Kirjatkaa konkreettinen suunnitelma, miten toteutatte alla olevia toimenpiteitä yksikössänne. Mikä on erityinen lukutaitotyön kehittämiskohteenne tänä lukuvuonna (valitkaa liiteestä 2.)?

1. *Panostetaan monilukutaitoa tukevaan vuorovaikutukseen lasten kanssa, kuten selkeään puheeseen ja sitä tukeviin kuviin sekä asioiden ja ympäristöjen nimeämiseen.*
2. *Toteutetaan ääneen lukeminen tai vuorovaikutukselliset kielellä leikittelyt, kuten loruttelu, riittäminen ja laulaminen osana arkea vähintään 10 minuuttia päivässä.*
3. *Tehdään lukeminen näkyväksi teemapäivillä ja -viikoilla järjestämällä vähintään yksi kirjatori tai lempikirjanäyttely toimintakaudella.*
4. *Jaetaan ja vahvistetaan henkilöstön osaamista KUKA-vastaavien ja yhteisten keskustelujen kautta.*
5. *Hyödynnetään [Lukeva varhaiskasvatus -kyselyä](#) yksikön toiminnan arvioinnissa ja kehittämisessä.*
6. *Valitaan ryhmään tai yksikköön vuosittainen oma lukutaidon kehittämisteema (liite 1) ja kirjataan se pedagogisiin suunnitelmiin. Kirjataan myös toimenpiteet teeman kehittämiseksi.*

Kuvatkaa, miten toteutatte monilukutaidon eri osa-alueita esiopetustoiminnassa.

Monilukutaito sisältää erilaisia lukutaitoja, kuten peruslukutaidon, numeerisen lukutaidon, kuvalukutaidon ja medialukutaidon. Monilukutaitoon liittyy laaja tekstikäsitys, jonka mukaan tekstit voivat olla muun muassa kirjoitettuja, puhuttuja, audiovisuaalisia tai digitaalisia. (Tampereen kaupungin esiopetuksen opetussuunnitelma 2025)

KieliPeda-työvälinettä käytetään esiopetuksessa tukemaan kielitietoisien esiopetuksen toteuttamista. Työväline auttaa ja tukee tiimejä kielellisesti vastuullisen pedagogiikan toteuttamisessa. KieliPeda-työvälineestä hyötyvät kaikki esioppilaat lapsen kielitaustasta riippumatta.

- *[KieliPeda-työväline: kielitietoisien oppimisympäristön arviointi \(henkilöstön toiminta, oppimisympäristö, lapsen osallisuus\)](#)*

Lukutaitotyön vahvistaminen:

- Kuvitettu oppimisympäristö, kuvitettu päiväjärjestys ja kuvitettu työjärjestys
- Selkeä puhe ja sanojen sekä uusien käsitteiden merkitysten avaminen
- Kirjainkirjojen lukeminen ja taikariimit uuden kirjaimen yhteydessä
- Aamupiirissä aamulaulu, säännölliset musiikkihetket
- Lukuhöperöpassi huoltajille, Västäräkin lukumatka, valtakunnallinen lukuviikko, lempikirjanäyttely

Monilukutaidon vahvistaminen:

- Ystävien eskarin materiaali käytössä sisältäen erilaisia monilukutaidon osa-alueita.
- Luetaan kirjoja päivittäin, keskustellaan tarinoista, ennustetaan juonenkäänteitä ja laajennetaan sanavarastoa.
- Tunnistetaan kirjaimia ja äänteitä, leikitään riimi- ja tavuleikkejä sekä kirjoitetaan kirjaimia, tavuja ja sanoja toiminnallisesti.
- Lapset kertovat (ja kirjoittavat) omia tarinoitaan.
- Tutkitaan kuvakirjoja, taideteoksia tai mainoksia ja pohditaan, mitä kuvissa tapahtuu ja mitä tunteita ne herättävät.
- Opiskellaan tunnistamaan liikennemerkkejä, päiväjärjestyksen kuvia ja muita arjen merkkejä.
- Lapset luovat omia visuaalisia viestejään piirtämällä, maalaamalla ja askartelemalla.
- Kuunnellaan ja tunnistetaan luonnon ääniä, ympäristön melua tai soiton ääniä (esim. äänisalapoliisileikit).
- Lauletaan, soitetaan rytmisoittimia ja liikutaan musiikin tahtiin, mikä kehittää kuulonvaraista erottelukykä.
- Harjoitellaan ohjeiden kuuntelemista ja tarinoiden kuulemista kuvatuella sekä ilman kuvatukea.
- Käytetään tabletteja tai kameroita esimerkiksi luonnonilmiöiden valokuvaamiseen, omien videoiden kuvaamiseen tai animaatioiden tekemiseen.
- Keskustellaan yhdessä siitä, mikä esim. lastenohjelmassa tai pelissä on totta ja mikä satua tai mainosta.
- Käytetään pedagogisesti laadukkaita oppimispelejä esimerkiksi matematiikan tai kielen harjoitteluun.
- Lasketaan ryhmän lapsia, jaetaan välipalalaloja tasan tai vertaillaan esineiden kokoja ja pituuksia.
- Harjoitellaan loogista ajattelua ja suuntia toiminnallisten leikkien tai pienten robottien (esim. Bee-Bot) avulla.
- Pyritään tutustumaan ryhmämme lasten erilaisiin kieli- ja kulttuuritaustoihin, juhliin ja perinteisiin arvostavasti.
- Luetaan kehonkieltä ja ilmeitä, harjoitellaan ristiriitojen ratkaisemista ja opetellaan asettumaan toisen asemaan.

4.2. Painopiste 2: Liikunnallisen elämäntavan vahvistaminen

1.8.2026 voimaan tullut perusopetuslain muutos velvoittaa esi- ja perusopetuksen edistämään liikunnallista elämäntapaa. Uudistuksessa liikunnallisen elämäntavan edistäminen on lisätty tavoitteeksi erityisesti osana toimintakulttuurin kehittämistä.

1. Arvioi yksikköne toimintakulttuuria liikkumisen edistämisen näkökulmasta. Suositeltavaa on käyttää Liikkuvan varhaiskasvatuksen [nykytilan arviointia](#).

2. Valitkaa arvioinnin perusteella 1-3 kehittämiskohdetta lukuvuodelle alla olevista osa-alueista:

- Toiminnan organisointi
- Liikkumisen lisääminen
- Motoriset taidot ja toiminnallisuus
- Osallistuminen ja osallisuus
- Oppimisympäristöt
- Yhteistyö lasten liikkumisen edistämiseksi

3. Kirjatkaa konkreettiset toimenpiteet, miten toteutatte kehittämiskohteita toiminnassanne.

Linkkejä toteutuksen tueksi:

- [Liikkumisen vuosikello](#) | Tasku
- [Liikkumisen materiaalipankki](#) | Tasku
- [Liikkuva varhaiskasvatus tukisivusto](#)

Liikkumisen lisääminen

- Joka viikko metsäretki/ulkoliikunta
- Liikuntasalivuoro
- Päivittäinen taukoliikunta oppimishetkillä (liikekortit)
- Siirtymähetkien erilaiset liikkumistavat
- Kaksi ulkoiluhetkeä päivässä
- Lupa-liikkua ohjaukset
- Tanssivälitunti keskiviikkoisin/lasten "just dance" -hetket
- Talviliikuntalajien harjoittelua (luistelu ja hiihto)

4.3. Painopiste 3: Luontosuhteen vahvistaminen

Lukuvuoden 2026–2027 aikana paneudutaan ympäristö- ja kestävyyskasvatukseen lapsen luontosuhteen vahvistamisen kautta.

Toimenpiteissä keskitytään seuraaviin ympäristö- ja kestävyyskasvatuksen osa-alueisiin arvioinnin mukaisesti:

- *Oppiminen ympäristössä*
- *Oppiminen ympäristöstä*
- *Ympäristön puolesta toimiminen*

Mitä vahvuuksia olette yksikössä tunnistaneet?

Mitä osa-alueita yksikössä vahvistetaan lukuvuoden 2026–2027 aikana ja millä tavoin?

- Lajitellaan pahvit, paperit ja biojäte.
- Otetaan lautaselle vain sen verran kuin jaksetaan syödä. Maistetaan rohkeasti uutta, mutta ei oteta heti isoa annosta.
- Sammutetaan valot tyhjistä huoneesta ja suljetaan hana siksi aikaa, kun pestään käsiä.
- Koko koulun oppilaiden oma "roskakävely" lähiympäristöön.
- Yhdistetään eri oppiaineita laaja-alaisesti.
- Opitaan, että eläviä oksia ei taitella, hyönteisiä ei tallota ja villieläinten sekä lintujen annetaan pesiä rauhassa.
- Vuodenaikojen muutoksien havainnointi.
- Lajituntemuksen havainnointi ja vahvistaminen esim. linnut ,puut yms.
Mitä enemmän lapsi viettää aikaa metsässä ja oppii tuntemaan kasveja ja eläimiä, sitä enemmän hän haluaa suojella luontoa myös isona (=luontosuhteen syventäminen).
- Pidetään hyvää huolta omista ja eskarin leluista, kirjoista ja vaatteista, jotta ne kestävät pitkään. Korjaamme rikkiäiset lelut/kirjat/pelit mahdollisuuksien mukaan.
- Pyritään järjestämään eskarissa lelujen vaihtotori.
- Ryhmien lelujen vaihto kuukausittain.
- Luontomateriaaleilla askartelu: Käytetään askartelussa käpyjä, lehtiä, kiviä tai puhdasta kierrätysmateriaalia (kuten maitopurkkeja ja kartonkiyllätyksiä).